

Op het hakblok

In iedere editie van het vakblad pakt Henk Folkers een actueel onderwerp beet en legt dit op zijn hakblok. Op bevlogen wijze deelt hij zijn (bijzondere) beschouwing met u. Uw reacties zijn meer dan welkom! Vandaag over: het Nieuwe Normaal.

Het Nieuwe Normaal: De Dockdown

Opeens hangt de vlag op het Witte Huis halfstok en elders wappert de vlag van Twitter fier. De eerste regering(-sleider) die gecensureerd wordt door een social mediaplatform.

DOOR: HENK FOLKERS

Op het moment dat ik schrijf is het 12 januari 2021. Net wilde ik alle lezers van dit blad in het onderstaande artikel een gezegend 2021 toewensen, zie ik opeens dat op het Witte Huis de vlag halfstok hangt en dat elders de vlag van Twitter fier wappert. De eerste regering(-sleider) die gecensureerd wordt door een social mediaplatform. Het kan verkeren met de omgekeerde censuur. Het gaat daar in de VS kennelijk allemaal niet zo lekker...

Dan maar fris de blik op ons eigen mooie Verenigde Nederlanden gericht, waarvan de Akte van Verlatinghe toch maar mooi weer aan de wieg van de Amerikaanse Declaration of Independence heeft gestaan! De kopie bleek weer eens minder dan het origineel...

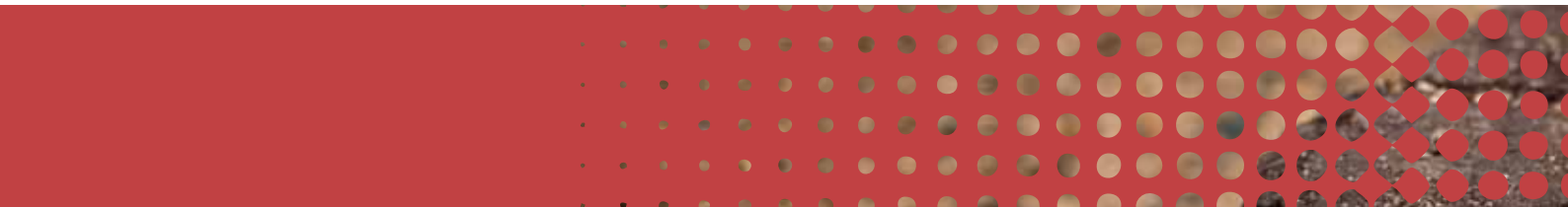
Eens kijken hoe onze vlag alhier erbij hangt... Na wat nietszeggende berichten in de ochtendbladen gelezen te hebben die gepresenteerd worden als "Breaking News" (afnemend grensnut dus) valt mijn oog deze morgen op het echte Nieuws op onder de kop "MKB-Nederland: overheid neemt 'reddend aandeel' in bedrijven!"

Reddend aandeel

Heel even veins ik me in de gedachte dat de voorzitter van MKB-Nederland, Jacco Vonhof, met het in dit krantenartikel aangehaalde initiatief mijn vorige december-artikel in *DHA* goed heeft gelezen. Hij gaat nu mijn redentatie en voorstel voor de overheid volgen en onderschrijven!? U weet wel: de beroerde stand van zakelijke kredietverlening en de door mij gesuggereerde overheids-"bail-out" voor het MKB en dan met name voor de K ervan. *Ik was al een fan van Jacco en word dat nu nog meer. Hij ziet het namelijk glashelder!*

Wat stelt Jacco namelijk voor? De overheid zou ondernemers in de horeca en detailhandel die door de coronacrisis omkomen in de schulden kunnen bijstaan door een aandeel in die bedrijven te nemen. Gelijk heeft ie! Zo hebben we dat immers ook bij de banken en verzekeraars gedaan die daarnaast ook nog eens toentertijd niet helemaal zorgvuldig met onze spaarcenten en beleggingen waren omgegaan!

Jacco's (en mijn ...) conclusie is dan ook helder: dit zou je nu ook moeten doen bij een kleinere

ondernemer. Een ondernemer die daarnaast ook nog eens wordt getroffen door iets waar hij al helemaal niets aan kan doen!

Eerste signalen

Van veel van onze branchegeenoten en uit de financiële (hypotheek-) advieswereld hoor ik al de eerste verontruste geluiden. Binnen hun portefeuille beginnen de eerste ondernemingen en ondernemers al premies voor (bedrijfs-) schadeverzekeringen achter te lopen, de pensioenadviseurs onder ons moeten aan tafel voor premievakanties in de bedrijfspensioenregelingen, hypotheeklen lopen stroef of staan op achterstand, er zijn meer opnames van de ondernemers uit hun lopende privébeleggingen (i.e. hun privépensioen) en zelfs spaargeld dat apart is gezet voor de studie van hun kinderen raakt op.

Kredietunie

Ook binnen kredietunies merken we dit. De via ons landelijk netwerk gefinancierde kleine ondernemers zijn in paniek. Het water staat hen nu echt aan de lippen. In mei 2020 verdiende namelijk nog 4% van de ondernemers een ondernemersloon onder bijstandsniveau (minder dan € 1000). In december 2020 is dat al meer dan verzesvoudigd tot 26%! Ook het aantal ondernemers dat nu rond of minder dan het minimumloon verdient (€ 1670), is verdubbeld: van 11% in mei naar 22% in december 2020! Daarmee is de groep ondernemers die er qua inkomen slecht voorstaan gegroeid naar 48%. Velen van hen geven aan het niet te redden bij een verlenging van de lockdown.

Ik voorspel dan ook een sterke toestroom op inkomenssteun vanuit de overheid zoals de BBZ (de gemeentelijke bijstandsverlening voor ondernemers) bij onvoldoende inkomenssteun voor ondernemers zelf.

Ook kredietunies moeten nu uitstel van rente en

aflossing toestaan. Dat doen we dan ook steeds vaker, maar we beseffen dan ook wel degelijk dat het geld dat ooit “door ondernemers voor ondernemers” beschikbaar werd gesteld ook aan de geldverstrekkerde kant haar bodem en acceptatiegrenzen kent.

Door de aanhoudende coronacrisis en bijbehorende lockdown-maatregelen raken de gemeenschappelijk kassen van de kredietunies daarnaast niet meer automatisch weer vol met nieuw uit te zetten ondernemersgeld. Veel uitstekend draaiende en gepensioneerde ondernemers maken even pas op de investeringsplaats met het inzetten van hun (reserve-) geld ten behoeve van het financieren van hun mede-ondernemers.

De boodschap van Jacco is dat de huidige overheidssteun voor ondernemers niet voldoende is. Waarvan akte. Zeker nu de lockdown naar verwachting weer wordt verlengd. Het MKB gaat inmiddels vanaf het begin van de crisis in 2020 gerekend in de richting van een jaar van verregaande beperkingen. Ook Ondernemend Nederland (ONL) zegt dat er nog altijd geen regelingen zijn voor “schrijnende gevallen” en dat er “perspectief ontbreekt” voor veel sectoren. ONL wil daarom dat de percentages voor het vergoeden van vaste lasten omhooggaan en dat de bovengrens, die nu € 3000 per kwartaal is, opgeheven wordt. Ook moet er bijvoorbeeld een extra overbruggingskrediet komen en een ruime voorraadvergoeding voor non-foodwinkels. Ook zij willen een MKB-herstelfonds en willen dat er voorfinanciering komt voor de transitievergoeding die bedrijven aan ontslagen medewerkers moeten betalen.

Kredietpaniek

Dat er achter de schermen al wel weer druk gepraat wordt met het kabinet is gedeeltelijk geruststellend. Ook zal er ongetwijfeld een uitbreiding van de steun volgen en een stappenplan voor het

aanpakken ervan. De regelingen zullen op papier goed zijn, maar zullen hopeloos stranden in de uitvoering bij de huidige instanties en banken. Dat is immers nu al het geval, dat blijkt uit de totaalcijfers en de achterstanden.

Ook zien we steeds meer dat veel kleine bedrijven bij de banken en overheid buiten de boot vallen bij de huidige steunregelingen. De geldende omzeldrempel om voor steun of staatsgarantie in aanmerking te komen, moet omlaag en de maximale vergoeding moet juist omhoog. Een MKB-garantiefonds voor getroffen branches en starters zal straks zeker onderdeel van de maatregelen uitmaken. Echter het uitzetten van het beschikbaar gestelde geld, het beoordelen van de aanvragen, het na het toekennen van een krediet weer innen van de rente- en aflossingsnota's en het coachen van de ondernemers zal toch elders ook nog eens door fysieke hulp moeten geschieden.

Een ondernemer heeft niet alleen financiële hulp nodig, maar ook direct benaderbare, praktische, on site en ervaren ondernemershulp!

Coachingshulp

Ondernemers kunnen dit veelal na lang zoeken alleen maar krijgen via een beperkte groep aanbieders. De non-bancaire financiers, waaronder kredietunies overigens een zeer specifieke plaats innemen, zijn hierop namelijk voorbereid, maar het nadeel is dat de "Acces to Finance" nu eenmaal wat makkelijker voor de banken is.

Dit zorgt voor een ongelijk level playing field tijdens de crisis en hier moet de overheid heel snel met een herstellend "balancerend beleid" komen! Dat Jacco een golden share voor de overheid voorstelt begrijp ik volkomen. Echter ook hier is de uitvoerbaarheid in de praktijk wat weerbarstiger. Bij de kleine bedrijven en bij de kleine kredieten dient de overheid als stake-en shareholder direct of indirect mee te kijken naar de bedrijfsresultaten, tussentijdse aflossingen en grootboe-

ken in te kunnen zien en aanwezig te zijn op een aandeelhoudersvergadering. Een dure optie die men niet zou moeten voorstaan en waarvan ik ook niet aanneem dat dit de uiteindelijk door Jacco voorgestelde uitvoering is.

Hiervoor is namelijk een organisatie nodig die dit "in haar vingers heeft". Dat is de overheid per definitie niet en moet dat ook niet willen. Wel kun je denken aan een "rentmeester" namens de overheid. Een (gecertificeerde) planner misschien die dit volgens vastgestelde controle-parameters beoordeelt namens en voor de overheid en de geldverstrekkers. Bij een kredietunie is dat overigens veelal de coach en die rol en bevoegdheden kun je wellicht eenvoudig uitbreiden.

Reddende uitkomst

De overheid zou dus ondernemers in de horeca en detailhandel die door de coronacrisis omkomen in de schulden kunnen bijstaan door een (achtergestelde lenings)aandeel in die bedrijven te nemen. Ook wil Jacco proactief komen met voorstellen waarin bedrijven de schuldenberg die ze tijdens de coronacrisis hebben opgebouwd, onder meer doordat ze hun belasting mogen uitstellen, kunnen omzetten in eigen vermogen (i.e. achtergestelde lening). De overheid krijgt dan een tijdlang een soort gouden "aandeel" in de kleine bedrijven, die ze heeft gesteund. KLM kreeg het immers ook!

Voor een kleine ondernemer in moeilijkheden zou dit een spreekwoordelijke vliegwielt kunnen zijn om neerstorten te voorkomen. No pun intended.

Denkt u dat de drie W's – de ministers Wopke Hoekstra, Eric Wiebes en Wouter Koolmees – gezwind bekijken hoe de getroffen bedrijven nog beter geholpen kunnen worden?

Laat ik voorstellen dat ik van dit drietal nu niet direct verwacht dat ze komen met briljante en echt nieuwe uitvoeringsmaatregelen. Zolang Gro-

ningen ook nog doorzakt tijdens corona en ook nog steeds geen echt noodplan tot wasdom heeft zien komen en de overheid al jaren de inwoners in verzakte huizen laat wonen, ben ik wat wantrouwend geworden.

Mogelijk worden bestaande regelingen wel uitgebreid of worden er zelfs weer extra regelingen in het leven geroepen. Hoe de overheid dan vervolgens beter het geld op een goede en verantwoorde manier richting de kleine ondernemers laat vloeien, zie ik nog niet zomaar voor me. Zeker niet zolang ze het broodnodige level playing field niet hebben gecreëerd tussen banken en non-bancaire financiers.

Spaartegoed particulieren activeren?

Mijn aanvullende ondersteuning van de visie en voorstellen van Jacco is dan ook dat de branche van non-bancaire financiers de handen ineen moet slaan met de overheid en gezamenlijk de ontsluiting van spaargelden van de Nederlandse huishoudens gaan stimuleren.

Kredietunies – als meest originele vorm van crowdfunding *avant la lettre* – kunnen dan samen met de andere non-bancaire financiers ook particulieren nog beter en beter (beschermd) renderend bewegen te investeren in Nederlandse MKB-bedrijven door te werken met een voor te stellen vrijstelling van de Vermogensrendementsheffing (VRH).

Daarnaast zou ik de branche ook direct onder een nieuwe garantieregeling laten investeren, die via non-bancaire regelingen beschikbaar zijn voor investeerders in MKB-bedrijven. Vergis u niet! Nederlandse huishoudens hebben een actueel spaarsaldo van € 376 miljard en dit moet nu ontsloten worden.

En dat kan!

De Dockdown: Position Plan

Spaarders en beleggers moeten worden gestimu-

leerd om gericht te investeren in de toekomstige groei van het Nederlandse MKB en ze hiermee door de storm te helpen. Dit stimuleren om dit spaargeld te ontsluiten vergt maar beperkte en direct uitvoerbare maatregelen van de overheid. Nu wordt de investerende Nederlander voor zijn investeringen in het MKB in tegenstelling tot traditionele financiers niet door de overheid beschermd. Dit terwijl de investerende Nederlander cruciaal is voor de economie. Tijdens de vorige crisis hebben alle Nederlanders – ongevraagd en gedwongen – de banken gered. Dus is het ook nu zeker tijd voor een bail-out voor de retail, horeca en evenementenbranche!

Diverse noodpakketten hebben gezorgd voor tijdelijk banenbehoud en tijdelijke ondersteuning van ondernemers, maar straks is het zaak dat we ook het herstel van de Nederlandse economie stimuleren. Een Nederlandse particulier is mijns inziens best wel bereid om aan de non-bancaire branche de benodigde funding beschikbaar te stellen voor bedrijfsfinancieringen. Zeker als dit van kleine omvang kan en mag zijn. In omringende landen zoals België worden namelijk investerende burgers ook actief gestimuleerd via regelingen die overeenkomen met een uitgebreide tante Agaath-regeling 2.0. Het kabinet moet dus nog breder de non-bancaire MKB-financiering ondersteunen. Als we actief de mogelijkheden voor particulieren om via bijvoorbeeld kredietunies te lenen aan het MKB kunnen promoten onder de paraplu van de overheid, dan kent dat zowel voor de spaarder als de ondernemer grote voordelen. De verwachte recessie is namelijk voor niemand goed en met een dergelijke aanpak zal deze minder diep zijn.

Een gemiddeld faillissement kost de samenleving namelijk meer dan € 100.000 (direct en indirect door ontslagen en uitkeringen). Dit kan deels worden voorkomen door versoepelde en fiscaal gefaciliteerde investeringsmogelijkheden voor particulieren. De bestaande en toekomstige werk-

gelegenheid zal vermoedelijk beter beheerd en veiliggesteld kunnen worden. Het stimuleren om dit spaargeld te ontsluiten, vergt beperkte maar noodzakelijke hulp van de overheid.

De investerende spaarder als smeerolie

De sparende particulier moet weer een voor-sprong krijgen. Er zijn nu zo'n 50.000 particulieren actief in de investeringsmarkt en zij investeren jaarlijks zo'n € 425 miljoen in het MKB. Deze en ook andere toekomstig investerende particulieren kunnen daarmee een belangrijke rol innemen en de smeerolie worden van de motor van de Nederlandse economie. En daartoe zijn ze – mits ondersteund, gegarandeerd en gestimuleerd – zeker bereid!

Mijn motto is dan: *“U investeert, de Overheid garandeert.”*

Momenteel werkt men aan een aanpassing van de Vermogensrendementsheffing. Deze aanpassing duurt echter te lang en moet nu voorzien zijn. Sparen moet aantrekkelijker gemaakt worden dan investeren. Dus beste drie W's: aanpassingen doorvoeren, niet wachten en ons uit de crisis halen! Het belastingplan 2021 moet dus die investeringen in MKB-ondernemingen vrijstellen van de huidige vermogensrendementsheffing.

Gemeenschapsgeld-Garantie?

Wat mij betreft is het nu tijd dat de overheid bepaalt dat de huidige garantieregelingen ook op de investerende particuliere spaarder van toepassing worden verklaard. De non-bancaire financiers kunnen samen met de overheid deze garantieregelingen direct uitrollen. Door de enorme aantallen potentiële investeerders kunnen deze garanties alsdan – via de non-bancaire financiers – één op één doorgezet worden naar de kredietvragende ondernemer.

In de kabinetsreactie 'Box 3 op basis van werke-

lijk rendement' van 2019 heeft Financiën toegezegd om nader onderzoek te doen naar een beter stelsel van vermogensrendementsheffing. Als onderdeel daarvan is onderzocht of er opties zijn om belastingplichtigen met vooral of uitsluitend spaargeld tegemoet te komen en minder te belasten en beleggingen juist meer.

Maar hier gaat men het doel voorbijshieten. De particulier investeert namelijk steeds meer rechtstreeks in het MKB via professionele platformen. In 2019 was dit al zo'n € 425 miljoen via voornamelijk non-bancaire platformen!

Een kredietunie bijvoorbeeld selecteert en beoordeelt een financieringsaanvraag van een ondernemer voor de mee-investerende Nederlander. Je kunt gewoon kiezen: investeren of niet. De risico's worden ook door de overige kredietunieleden op deze wijze zoveel mogelijk beperkt en verdeeld en er is sprake van een goed beoordeelde en verantwoorde investering.

Unlocking?

Het conceptvoorstel van het kabinet spreekt over een drempelbedrag voor vrijgesteld spaargeld: tot € 440.000 en dat zou ook voor investeringen in bedrijfsleningen dienen te gelden, bij voorkeur met een forfaitair rendement van 0%. De particuliere spaarpot en wellicht de bekleemde pensioenpotten moeten snel worden ontsloten en gestimuleerd. De stimulering is dan dat de nieuwe vrijstelling alleen dan geldt indien de investeringen door de particuliere belegger plaatsvinden in het MKB en dat de risico's van de investeringen moeten worden gemitigeerd doordat deze plaats moeten vinden via een professioneel door de overheid toegelaten platform. Deze investeringen zijn dan uiteraard vrijgesteld van de vermogensrendementsheffing. Wellicht is ook een vrijstelling of fiscale begunstiging te bedenken van de 10%-opnamevrijstelling van het gereserveerde pensioengeld.

Henk Folkers
Founding Partner IMK
Adviespunt

De overheid geeft daarmee geen rechtstreekse garanties aan individuele particulieren. Gezien de grote getallen investerende Nederlanders is dit ondoenlijk, maar de overheid garandeert wel de investering via de non-bancaire financiers aan wie Nederlanders nu al immers jarenlang gelden hebben toevertrouwd.

De investerende Nederlander wil best met zijn investeringen het verschil maken. Zelf beslissen in welke bedrijven ze beleggen. Burgers willen steeds meer via de non-bancaire financiers (crowdfunders, kredietunies en MKB-beurzen) beleggen en dagelijks worden bij dit soort partijen rekeningen geopend waardoor particulieren samen kunnen beleggen in het MKB.

Toezichthouders DNB en AFM monitoren de non-bancaire financiers nauwgezet op basis van afgegeven ontheffingen en vergunningen. De huidige garantieregelingen sluiten echter niet volledig aan via de weg van de non-bancaire financiers. De branche van non-bancaire financiers moet namelijk een mandaat krijgen van de investerende particulier om in aanmerking te komen voor een garantieregeling. De garantieregelingen van de overheid zouden derhalve ook van toepassing moeten zijn op de investeringen van de particulier die via de platformen van de non-bancaire financiers lopen. De non-bancaire financiers spelen daarbij een rol omdat zij van de investerende Nederlander een mandaat hebben om voor de totale investering in een bedrijf een garantie aan te vragen en op basis van het mandaat de mogelijkheid hebben om te beoordelen of de betreffende garantieregeling opportuun is of niet. De non-bancaire financiers zijn al jaren het aan-

spreekpunt van de garantsteller. De uitbreiding van de bestaande garantieregelingen naar de non-bancaire financiers die de garantie één op één kunnen doorgeven aan hun klanten, heeft direct effect en ontsluit spaargelden. Dat is wat de overheid zou moeten willen!

De garantieregelingen geven de investerende Nederlanders daarmee het noodzakelijke comfort dat zij niet alleen investeren, maar dat de overheid ook meedoet. De burger investeert en de overheid garandeert en samen wordt het MKB geholpen. Neveneffect is dat het (onbedoelde?) concurrentievoordeel dat de banken t.o.v. de non-bancaire financiers kregen (in extenso marktvervalsing) wordt opgeheven.

Losstaand daarvan, maar wel belangrijk: we moeten af van de partner- en de vermogenstoets in de TOZO-regeling. Volgens die regel wordt bij zelfstandigen ook gekeken of hun partners inkomen hebben en krijgen ze geen steun als dat inkomen te hoog is. Daarnaast moet dit jaar het urencriterium voor zelfstandigen, dat op 1225 uur per jaar staat, versoepeld worden en moeten zelfstandigen extra geholpen worden als ze zich willen laten bij- of omscholen. De regeling voor de tijdelijke ondersteuning van noodzakelijke kosten (TONK), moet versneld en eenvoudig uitvoerbaar ingevoerd worden.

Om te voorkomen dat de verlenging van de lockdown “de doodsteek” voor de retail, de evenementenbranche, kermissen, horeca en de reisbranche wordt, stel ik dus de bovenstaand verwoorde Docketdown voor.

**Ik richt me hiermee tot de MKB-ers:
Hou vol! Help will come!**